

Научная новизна. Разработана схема проведения анализа системы управления предприятием бытового обслуживания, выявлены ключевые этапы и установлено взаимозависимость связей элементов. Обоснована значимость этапов для компании.

Практическая значимость. В результате проведенного исследования представлена схематичная интерпретация процесса анализа системы управления предприятием бытового обслуживания.

Ключевые слова: система управления, анализ, управление предприятием бытового обслуживания, этапы проведения анализа.

METHODICAL BASES OF MANAGEMENT CONSUMER SERVICES ANALYSIS

KUDLAY V.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. A method for analyzing the management of consumer services, determine their sequence content and relevance.

Methods. The method used for classification and logical-theoretical generalization in the design stages of the analysis control system, the method of synthesis and analysis, morphological analysis method to determine the sequence of stages of the analysis system of consumer services.

Results. The study developed a method of analyzing the system of consumer services, assessed their importance and necessity of the companies.

Scientific novelty. The scheme of the analysis system of consumer services, identified key steps and elements inserted interdependent relationships. Proved the importance of the stages for companies.

The practical significance. As a result of the research presented schematic interpretation process analysis system of consumer services.

Keywords: control system analysis, management of consumer services, the stages of the analysis.

УДК: 339.96

ІВАНЧЕНКО Н.О., АНДРЕЄВА Т.М.

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

Мета. Дослідження можливостей розширення торговельно-економічного співробітництва за допомогою створення євро регіонів, визначення переваг та недоліків створення транскордонного співробітництва

Методика. Огляд переваг та недоліків створення ТКС. Аналіз євро регіонів за участю України

Результати. Розглянуті перспективи ТКС України. Дослідження дозволяє стверджувати, що створення євро регіонів сприятиме розширенню взаємовигідного торговельно-економічного співробітництва

Наукова новизна. Стаття присвячена визначенню перспектив транскордонного співробітництва, розглянуті методи покращення економічної діяльності та просування позитивного іміджу України

Практична значимість. Практична значимість дослідження полягає у тому, що створення євро регіонів за участю України дасть змогу областям самостійно

виходити на європейські структури для отримання технічної та фінансово-кредитної допомоги на розробку регіональних програм

Ключові слова: *транскордонне партнерство, транскордонна діяльність, міжнародна інтеграція, єврорегіональне співробітництво, «Програми сусідства»*

Вступ. Транскордонне співробітництво (ТКС) є одним з перспективних напрямів міжнародної інтеграції. Воно передбачає планування, розробку і реалізацію спільних проектів між адміністраціями, громадськими об'єднаннями і комерційним структурами прикордонних територій країн-сусідів. У Європі вже давно прийшли до усвідомлення значення та переваг співпраці у транскордонному просторі. Це зумовило значне зростання кількості громадських об'єднань та організацій, задіяних у транскордонній діяльності. Яскравим прикладом, на основі якого можна дослідити процедуру організації і функціонування партнерств у світі й досвід якого можливо використати при заснуванні в Україні, є мережа партнерства під егідою EURES (EURopain Employment Services), де функціонує 22 транскордонні партнерства, за участю понад 13 країн. Їх метою є задоволення потреби в інформації і забезпечення трудової мобільності у транскордонних регіонах. Усі Партнерства об'єднують служби зайнятості та професійної підготовки, організації роботодавців і профспілок, місцеві органи влади та інші установи, що займаються даними питаннями.

Результати дослідження. Європейський досвід показує, що створення ТКС зумовлює суттєві переваги для транскордонних регіонів і водночас ускладнюється існуванням додаткових бар'єрів і проблем. До переваг відносять: формалізацію відносин, можливість активного залучення громадських, приватних організацій з обох боків кордону, використання їх знань та інтересів щодо питань транскордонної діяльності, мобілізацію внутрішнього потенціалу регіону, прискорення процесів вирівнювання якості життя населення, можливість обміну ідеями та ресурсами (трудовими, фінансовими тощо) для досягнення спільних цілей, отримання доступу до навичок та досвіду партнера та розширення світогляду партнерів за рахунок спільної діяльності. Аналізуючи недоліки, можна виділити централізацію влади, незначну кількість відповідних структур, що займаються ТКС, складність регулювання діяльності всіх учасників партнерства, суттєва відмінність у рівні та темпах економічного розвитку, брак зв'язків між партнерами, фіскальні та митні бар'єри, соціально-культурна дистанція, різний менталітет, існування національних чи регіональних стереотипів, страх втратити самобутність, мовні бар'єри [1].

Розглядаючи перспективи ТКС України, слід зазначити, що інтеграція в економічні структури ЄС потребує від нас розроблення та вдосконалення моделі взаємовідносин центра та регіонів, яка б відповідала принципам та механізмам регіональної політики Євросоюзу. Можливість користування позитивним ефектом розширення Європейського Союзу значною мірою визначається рівнем та динамікою розвитку як української економіки в цілому, так і регіонів. І здатністю адаптуватися до змін на міжнародних ринках.

Україна активно включилася у процес створення єврорегіонів на початку 1993 р. і на даний час бере участь у 10 з них: Карпатський, Буг, Нижній Дунай, Верхній Прут, Дніпро. Слобожанщина, Ярославна, Чорноморський єврорегіон, Донбас та Дністер.

Карпатський (1993 р.) – перший єврорегіон. Створений на території України, до складу якого увійшли також такі прикордонні адміністративні одиниці, як Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, причому на частку території України припадає 36,4% всієї території регіону. Єврорегіон має власний бюджет, наповнюваний коштами регіональних та місцевих органів влади за участю благодійних внесків зарубіжних спонсорів, зокрема Фонду братів Рокфелерів, інституту «Схід-Захід». За період існування регіону було впроваджено ряд проектів ТКС, до яких можна віднести проекти щодо спільного вирішення екологічних, соціальних та проблем інфраструктури, налагодження тісних взаємозв'язків між підприємствами регіону, формування спільної інституційної бази, розвитку туризму, охорони здоров'я, наукової діяльності тощо. Але на практиці спостерігається неспроможність повноцінного функціонування структури регіону, у діяльності якої не зацікавлені всі її складові, особливо українська сторона, що свідчить про відсутність системно-перспективного підходу до організації єврорегіонального співробітництва. Відсутність належного фінансування призводить до недостатності фахової підготовки управлінських кадрів, досить обмеженого висвітлення діяльності єврорегіону в ЗМІ.

Територія єврорегіону Буг (1995 р.) охоплює 3 регіональні складові: Брестську область, Люблінське воєводство, Волинська область. Через територію регіону проходять важливі транспортно-комунікаційні шляхи, які з'єднують країни Західної Європи з Україною, Росією та Білоруссю. Постійно відбуваються зустрічі вищого керівництва. Представників ділових та бізнесових кіл, проводяться «круглі столи», семінари, ярмарки тощо, результатом чого є підвищення товарообігу між регіонами, які входять до складу єврорегіону та створення спільних підприємств [2]. Спільне підприємство виникає, коли зарубіжний та місцевий партнери поєднують свої зусилля в інвестуванні, управлінні, розподілі доходів та ризиків. На сьогодні для іноземних інвесторів на території України встановлено національний режим, тобто надані рівні умови діяльності із вітчизняними інвесторами. Це дозволяє уникнути дискримінації та скоротити можливість тінізації капіталу, яка мала місце в період надання широких пільг для іноземного інвестування. Так, іноземні інвестори отримували переваги при ліцензуванні та сертифікації, а також право на відшкодування ПДВ з товарів, що ввозяться для власних потреб. Особливо значні кошти держава втратила від діяльності таких підприємств, пов'язаної з реалізацією горілчаних, тютюнових та пально-мастильних матеріалів. Щоб змінити цю тенденцію, влада вирішила скасувати надані пільги й у 2000 р. ухвалила Закон України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності.» Така ситуація, звісно, підірвала довіру до наданих урядових гарантій і вкотре проявила характерну для України політико-правову нестабільність [3]. За статистичними даними Україна займає 16 місце серед 165 розглянутих країн за рейтингом політичної нестабільності за глобальним показником сприятливості середовища бізнесу (розглядаються 82 країни) на період 2007 – 2011 рр. – 77 місце, за прогнозами на 2012 – 2016 рр. – незначне покращення до 74 позиції. Якщо брати до уваги регіональний показник (у порівнянні беруть участь такі країни як Азербайджан, Болгарія, Хорватія, Чехія, Естонія, Румунія, Казахстан, Латвія, Литва, Польща, Угорщина, Росія, Сербія, Словенія, Словаччина та Україна), то ми знаходимося на 16 місці 2007 – 2012 рр. і за прогнозами на 2013 – 2016

рр. будемо займати 15 сходинку рейтингу [4].

Сьогодні не можна стверджувати про привабливість України для іноземних інвесторів. Інвесторами в Україні є або великі компанії, які можуть дозволити собі достатньо високий ступінь ризику в інвестиційній діяльності, або підприємці, які займаються посередницькою діяльністю в невеликих обсягах. Припливу іноземних капіталів перешкоджають відсутність політичної стабільності, невизначеність та часті заміни в законодавстві, невпевненість економічного середовища.

Аналіз єврорегіонів за участю України цілком переконливо дозволяє стверджувати, що їх створення сприяє розширенню взаємовигідного торговельно-економічного співробітництва, дає змогу областям самостійно виходити на європейські структури для отримання технічної та фінансово-кредитної допомоги на розробку регіональних програм. Незважаючи на труднощі щодо становлення єврорегіонів та достатньо короткий за європейським виміром, час їх існування, Україна має перші позитивні набутки в політичній, економічній, екологічній, освітньо-культурній, туристичній і гуманітарній сферах. З часу заснування єврорегіонів за участю України на сьогодні реалізовано близько півтисячі проектів, започатковано створення української правової бази – основного підґрунтя розвитку ТКС.

У 2005 році зроблено новий крок у взаємовідносинах Україна-ЄС в рамках ініціативи «Ширша Європа», якому посприяло найбільше розширення Союзу. Європейською політикою добросусідства запропоновано інструмент, який повинний надати нового імпульсу транскордонному співробітництву. Саме таким інструментом виступають «Програми сусідства». Сьогодні в Україні діють наступні програми: «Польща-Білорусь-Україна», «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна», «Румунія-Україна-Молдова», «Чорне море» [2].

Основною метою Програми «Польща-Білорусь-Україна» є підтримка процесів прикордонного розвитку. Цілі програми будуть реалізовуватися через некомерційні проекти в рамках таких заходів: підвищення конкурентоздатності прикордонних територій, покращення якості життя, інституційна співпраця та підтримка ініціатив місцевих громад. Загальний бюджет програми: 202,9 мільйонів євро (в тому числі 186,2 мільйонів євро співфінансування ЄС). Період виконання програми становить з 6 листопада 2008 року до 31 грудня 2016 року [4].

Загальна ціль програми «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна» – інтенсифікація співробітництва. Програма має наступні цілі: сприяння економічному та соціальному розвитку, обмін досвідом з метою сприяння спільному розвитку бізнесу та посилення туристичної привабливості території, покращення якості повітря, вод, земельних та лісових ресурсів, підтримка співробітництва за формулою «люди - людям» – удосконалення ефективності державних послуг та підвищення взаєморозуміння між різноманітними групами суспільства [5].

Метою спільної Програми «Румунія-Україна-Молдова» є створення «зв'язків» між цими трьома країнами для допомоги прикордонним областям у подоланні спільних проблем розвитку, співробітництва і пошуку спільних рішень. Відтепер, кордони об'єднуюватимуть прикордонні області замість того, щоб їх розділяти. Операційна програма надає підтримку для розвитку економіки прикордонної території, для протистояння екологічним проблемам і підвищення їх готовності до надзвичайних

ситуацій. Фінансування складає 126,72 млн. євро на період 2007 – 2013 рр. Програма фінансується Європейським інструментом сусідства й партнерства (ППС, ЄІСП) і національними фондами: внесок Співтовариства – близько 126,7 млн. євро, національне фінансування – 11,4 млн. євро [6].

Висновки. У довгостроковій перспективі внаслідок реалізованих заходів у сфері ТКС передбачається створення сприятливих умов для активної участі у євроінтеграційних та глобалізаційних процесах, а саме: просування позитивного іміджу України загалом, та прикордонних регіонів зокрема, зростання довіри до українських інституцій як перспективних партнерів для співробітництва, що сприятиме залученню зовнішніх ресурсів з боку приватних інвесторів та міжнародних організацій, поглиблення євроінтеграції України з перспективою набуття членства в ЄС.

Список використаної літератури

1. Цибульська Ю.О. Імплементация в Україні європейського досвіду створення транскордонних партнерств / Ю.Цибульська, О.Цісінська, М.Гусева // Регіональна економіка. – 2011. - №3. – С.159-165.
2. Волошко В. Реалії та перспективи транскордонного співробітництва України / В.Волошко // Регіональна економіка. – 2005. - №4. – С.123-131.
3. Пешко А. Спільні підприємства як форма прямого іноземного інвестування / А.Пешко, Г.Назаренко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2006. - №3. – С.132-137.
4. Програма транскордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pl-by-ua.eu/ua>.
5. Програма транскордонного співробітництва ЄІСП Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.huskroua-cbc.net/ua/>.
6. Програма транскордонного співробітництва Румунія – Україна – Республіка Молдова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ro-ua-md.net/index.php?option=com_content&view=article&id=86&Itemid=103.

Рекомендовано до публікації д.е.н., проф. Чубукова О.Ю.

ОСОБЕННОСТИ ТРАНСГРАНИЧНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ

ИВАНЧЕНКО Н.А., АНДРЕЕВА Т.Н.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Исследование возможностей расширения торгово-экономического сотрудничества посредством создания еврорегионов, определение преимуществ и недостатков создания трансграничного сотрудничества

Методика. Обзор преимуществ и недостатков создания ТГС. Анализ еврорегионов с участием Украины

Результаты. Рассмотрены перспективы ТГС Украины. Исследование позволяет утверждать, что создание еврорегионов способствует расширению взаимовыгодного торгово-экономического сотрудничества

Научная новизна. Статья посвящена определению перспектив трансграничного сотрудничества, рассмотрены методы улучшения экономической деятельности и продвижения положительного имиджа Украины

Практическая значимость. Практическая значимость исследования заключается в том, что создание еврорегионов с участием Украины позволит областям

самостоятельно выходить на европейские структуры для получения технической и финансово-кредитной помощи на разработку региональных программ

Ключевые слова: трансграничное партнерство, трансграничная деятельность, международная интеграция, еврорегиональное сотрудничество, «Программы соседства»

CROSS-BORDER COOPERATION FEATURES OF UKRAINE

IVANCHENKO N.O., ANDREIEVA T.M.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. Research opportunities to expand trade and economic cooperation through the establishment of European regions, determine the advantages and disadvantages of creating cross-border cooperation

Methodology. Review the advantages and disadvantages of creating CBC. Analysis of European regions with Ukraine

Findings. The prospects of Ukraine CBC. Research suggests that the creation of European regions will promote mutually beneficial trade and economic cooperation

Originality. The article is devoted to defining the prospects of cross-border cooperation, the methods of improving economic activity and promote a positive image of Ukraine

Practical value. Practical value of the study is that the creation of European regions with regions of Ukraine will allow yourself to enter the European institutions for technical, financial and credit assistance for the development of regional programs

Keywords: cross-border partnerships, cross-border activities, international integration, Euro-regional cooperation, "Program Neighborhood"

УДК 339.138:671.11

ВОЛОДЬКО І.Ю.

Київський національний університет технологій та дизайну

МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ УКРАЇНИ

Мета. Особливості і проблеми українського ринку ювелірних виробів у процесі розподілу продукції та шляхи подолання. Також споживацькі уподобання та тенденції розвитку, конкуренція з боку закордонних фірм-імпортерів ювелірних виробів.

Методика. Визначення та порівнювання ринків, аналізу збутової діяльності підприємства та збалансованої системи показників.

Результати. Дослідження збутової діяльності та сутності маркетингової збутової політики розподілу товару на ринку ювелірних виробів України, науково-методичний підхід до оптимізації товарних запасів.

Наукова новизна. Удосконалення підходів щодо аналізу збутової політики товарних запасів торговельного підприємства, який на відміну від інших дає змогу виділення ключових, найбільш важливих ресурсів фірми.

Практична значимість. Можливість визначення ефективного розподілення товару на ринку України на основі показників збуту за допомогою певних показників маркетингової політики розподілу товару.